DE OOSTPOST.

LETTERKUNDIG, WETENSCHAPPELIJK EN COMMERCIEEL

NIEUWS- EN ADVERTENTIEBLAD.

PRIJS VAN INTEEKENING.

Voor den geheelen jaargang voor Soerabaya f 15.—
Idem franco per post. „ 17.—
Voor den eersten halven jaargang voor „ „ 7.50
Idem franco per post. „ 9.—
De OOSTPOST verschijnt elken *Maandag* en *Donderdag*.

MAANDAG 23 NOVEMBER.

PRIJS DER ADVERTENTIEN.

De prijs der ADVERTENTIEN is f 2.— voor elke TIEN WOORDEN; behalve het segel.
Advertentien met groote letter betalen dubbeld.
Iedere herhaling na de twee eerste plaatsingen wordt betaald met de helft van het bedrag der advertentie.

No. 94. VERANTWOORDELIJKE UITGEVERS E. FUHRI & CO, TE SOERABAYA. 1857.

Bij dit nummer behoort een bijvoegsel.

BATAVIA en SOERABAYA.

Het is eene bedroevende, maar toch door daadzaken te staven ondervinding, dat de hooge Regering de stad, waar zij haren zetel gevestigd heeft, ook tot het bijzondere voorwerp harer belangstelling heeft gekozen, en tot dus verre aan de tweede stad op Java, in wier omstreken zich, nevens eene uiterst talrijke bevolking, een aantal europesche ingezetenen gevestigd heeft, die jaarlijks in getal de bewoners der hoofdstad nader op zijde streven, niet al die voordeelen heeft deelachtig gemaakt, waarop zij als, groote handelsplaats, en als zetel van belangrijke ondernemingen van nijverheid, waaraan een talrijk europeesch personeel is verbonden, toch gelijke aanspraken maken mag.

Het is eene, naar ons inzien in den mensch niet te misbillijken vooringenomenheid, indien hij zich bij voorkeur hecht aan de plaats zijner inwoning, indien de welvaart van die plaats hem meerder dan die van iedere andere naauw ter harte gaat en, uit dat oogpunt beschouwd, zal het ons als ingezetenen van Soerabaya wel niet ten kwade worden geduid, indien wij aan onzen wensch openbaarheid geven dat onzer stad eenige voorregten worde deelachtig gemaakt, welke Batavia reeds sints lang geniet en welke in ons oog ook voor Soerabaya wezenlijke voorregten zouden zijn.

In de *Java Courant* van 1852 N°. 21, lezen wij het volgende: „Door de Regering is dezer dagen eene „Commissie benoemd tot het doen onderzoeken, welke „maatregelen behooren genomen te worden tot verbetering en bevordering van den gezondheidstoestand „van de stad en voorsteden van Batavia."

Deze Commissie bestond destijds uit den Resident en den Assistent Resident voor de policie van Batavia, benevens twee hoofdofficieren van de geneeskundige dienst en der genie.

Waarom te Batavia alléén zoodanige Commissie is benoemd, is voor ons onbegrijpelijk, daar toch te Soerabaya nog zeer veel en welligt nog meer tot verbetering en bevordering van den gezondheidstoestand van stad en voorsteden zoude kunnen worden gedaan. Wij hebben hier voornamelijk het oog op de schadelijke dampen die tot groot ongerief voor de bewoners der omliggende huizen uit de mislukte waterleiding der Krambangan opstijgen, en de lucht allerwegen in den omtrek verpesten; op den veeltijds brakken en dus voor de gezondheid hoogst schadelijken toestand van het water in de Soerabayasche rivier, welke voor verreweg de meeste inwoners het drinkwater moet opleveren, doch welke daarbij nog de bestemming heeft om de onreinheden van duizende inwoners en daaronder die der ziekenbevolking van een hospitaal van omstreeks 400 zielen, bij gebrek aan daartoebestemde putten, naar de zee te voeren, voorbij de meest bevolkte plaatsen der stad en voorsteden; terwijl tot overmaat van nadeel voor de bewoners der stad, bij lagen waterstand der rivier, door aandrang van en vermenging met zeewater, het water ondrinkbaar, althans hoogst schadelijk wordt, en tot vele ziekten aanleiding geeft.

Wij willen hier nog bijvoegen den steeds toenemenden nadeeligen invloed op den gezondheidstoestand, van de hier ter plaatse meer dan elders plaats hebbende prostitutie, welke ondanks het ijverige toezigt, nog dringende maatregelen van voorzorg vereischt, en vragen, of, nog daargelaten vele andere voor verbetering vatbare zaken van plaatselijk belang, niet reeds de drie door ons opgenoemde punten het hooge belang van de daarstelling eener gezondheids-commissie doen in het oog springen, althans of onze stad aan een onderzoek in het belang der verbetering en bevordering van den gezondheidstoestand niet evenveel, zoo niet grootere behoefte heeft dan Batavia, welke stad zelve bijna niet door Europeanen bewoond wordt, terwijl daarentegen de eigenlijke stad Soerabaya reeds op dit oogenblik geen genoegzaam aantal huizen bevat, om die der ingezetenen wier beroep en geldelijke omstandigheden hen noodzaken, om nergens elders dan in de nabijheid der kantoren of instellingen van nijverheid hunne woning te zoeken, van huisvesting te voorzien. Uit laatstgenoemd bezwaar, hetwelk minder te huis behoort op het gebied eener gezondheids-commissie zal men ontwaren dat het in het belang der minder gegoede ingezetenen of van diegenen, welke niet in de gelegenheid zijn, om zich behoorlijke vervoermiddelen aanteschaffen, hoogst wenschelijk zoude zijn, indien van Regeringswege een onderzoek werd ingesteld naar de oorzaken van den steeds toenemenden bovenmatigen huurprijs van woningen voor Europeanen in de stad of hare onmiddelijke omstreken, aan welken huurprijs vele ambtenaren en burgers het grootste gedeelte van hun gering inkomen moeten opofferen, welk ongerief, zoo daarin niet voorzien wordt, het gevolg zou hebben dat velen zich in de noodzakelijkheid zullen zien gebragt om hunne woonplaats in de kampongs der inlanders te zoeken.

Welligt zoude zoodanig onderzoek de wenschelijkheid meer doen uitkomen om het aanbouwen van europesche huizen te vergemakkelijken en aan te moedigen, door den afstand van stukken gronds, welke thans uitsluitend voor militaire werken en woningen gebezigd worden.

In de tweede plaats bestaat er te Batavia gelegenheid tot het *IJken van maten en gewigten*, welke gelegenheid te dezer plaatse ten eenemale ontbreekt.

De Regering, de wenschelijkheid inziende om ten aanzien van de maten en gewigten alle ongelijkvormigheid te doen ophouden, voerde bij Publicatie van 1 Januarij 1838 (staatsblad N° 2), ook in de kolonie het in het moederland werkende *mêtrieke stelsel* in. Maar wij vragen, hoe is het mogelijk om de gewenschte gelijkvormigheid daartestellen zonder *standaard* en zonder *ijk?*

Dit alles bestaat te Batavia en jaarlijks wordt de gemeente aan den herijk der maten en gewigten herinnerd, maar te Soerabaya, hoe vreemd en zonderling het ook zijn moge, is zoo iets nimmer aanwezig geweest, en bestaat ook ten huidigen dage nog niet.

Op onze jaarlijks in bloei toenemende handelsplaats leidt, zoo als wel geen betoog zal behoeven, deze onregelmatigheid al ligt tot wanorde en bedrog en is oorzaak dat, in stede, gelijk bij de invoering van het *mêtrieke stelsel* als 's Gouvernements verlangen was bekend gesteld, de inlandsche bevolking aan dat stelsel langzamerhand gewend en met hetzelve gemeenzaam wordt gemaakt, de ware maat en het ware gewigt nog zoodanig onbekend zijn, dat het niet tot de zeldzaamheden behoort, wanneer de toemeting of toeweging, zelfs niet met ongeijkte maten of gewigten, maar in allerlei soort van tonnen en fleschen of met stukken lood of steen geschiedt.

In het belang van de ingezetenen dezer plaats in het algemeen, en van den handel in het bijzonder, vermeenen wij alzoo de wenschelijkheid op den voorgrond te mogen stellen, dat even als te Batavia ook te dezer plaats de ijk der maten en gewigten worde ingevoerd.

Aan het slot der door ons aangehaalde Publicatie van 1 Januarij 1838, dus ongeveer twintig jaren geleden, werden alle handelaren en bijzondere personen

---

DE ZIEKE JONGE JUFVROUW.

(*Vervolg en slot.*)

Kaatje liet nu den vreemden Heer in het zijvertrek en zij werd inderdaad met hem bewogen, want hij keek in den spiegel, en zij bemerkte, dat hij voor zijn eigen gelaat schrikte. Daarop plaatste hij zich zoo voorzigtig op een' stoel, alsof zijne beenderen van glas en in gevaar waren van te breken.

„Wie moet ik zeggen, dat er is?" vroeg Kaatje. De onbekende gaf nu een' naam op, zoo lang en ongemakkelijk, dat er meer toe vereischt werd, dan het geheugen van eene meid, om dien behoorlijk te onthouden, gedurende den tijd, waarin men een' langen huisgang moet doorloopen. „Ba," zeide zij, terwijl zij in hare eenzaamheid de tong uitstak, „ba, wat een akelig man! dat is zeker de koorts, waar de Jufvrouw op wacht, en die haar nu in eigen persoon komt bezoeken." —

„Noem dien naam nog eens, Kaatje!" zeide Jufvrouw Flora, toen de meid den onbekende had aangediend. — „Het is mij onmogelijk, Jufvrouw!" zeide Kaatje, in een' hevigen aanval van keurig nagebootsten hoest. — „Meid! meid! gij hebt zeker gisteren avond weêr op een togt gestaan," hernam Flora, „gij moet uw drankje maar weêr innemen." — „Ik heb daareven nog ingenomen, Jufvrouw!" zeide Kaatje. — „Goed, kind!" vervolgde hare zieke meesteres, „als de Doctor komt, moet gij ook maar eens binnenkomen. Hoe is het met Jan?" — Jan heeft daareven ook nog eens ingenomen," hervatte Kaatje. — „Dat doet mij genoegen, kind!" sprak de Jufvrouw; „maar wij zouden dien Heer vergeten. Ik weet waarlijk niet, wat ik doen wil. Ik ben heden zoo uiterst gevoelig, dat het minste mij van mijn stuk brengt. Mijne zenuwen zijn weêr aan den gang. Alles draait voor mijne oogen, zoo duizelig ben ik." — „Ach! mijne lieve Jufvrouw!" zeide Kaatje, en maakte met hare oogen en haar voorschoot alle toebereidselen om te gaan schreijen. — „Schrei niet, kind!" sprak Flora. „daar zou ik heden niet tegen kunnen." — „Ach, herhaalde. Kaatje snikkende, „ik moet wel schreijen, zoo'n goede Jufvrouw en nog zoo jong, en reeds zoo veel uitgestaan op de wereld!" — „Dat is onze pligt, Kaatje!" hernam hare Meesteres, op den toon van iemand, die eene vesting wil veroveren. „Dat is nu eenmaal zóó, en wij moeten geduld nemen. Droog daarom uwe tranen, ik weet, dat zij welgemeend zijn. Ik zal zorgen, dat gij het goed hebt!" — Flora dacht bij deze woorden aan het schrijven van een nieuw recept voor Kaatjes hoest, en Kaatje dacht aan het schrijven van een testament. — „Ik ben het nog niet met mij zelve eens omtrent dien Heer," vervolgde de Jufvrouw, „voor wien houdt gij hem?" — „Voor de koorts," zeide Kaatje. — „Meid! gij doet mij schrikken; mijne droppeltes! waar zijn mijne droppeltjes? Ziet hij er dan zoo naar uit, Kaatje? — „Hij ziet er uit, als de levende dood," antwoordde de meid. — „Ei! ei!" vervolgde Flora opmerkzaam wordende, „dat kon een belangrijk persoon wezen, wie weet hoe vele ziekten hij reeds te boven gekomen is! of is het misschien een vreemde Doctor, die van mijn lijden heeft hooren gewagen?" — „Dat denk ik niet," merkte de meid aan, „want hij is te mager voor een' Docter, en ik geloof ook, dat hij in zijn leven veel medicijnen heeft ingenomen." — „Laat hem binnenkomen," zeide Flora, op den toon der grootste zelfbeheersching, en Kaatje vertrok onder een' geweldigen aanval van hoest.

De vreemdeling stond voorzigtig op en volgde waggelend de meid, die hem de dubbele en gevoerde deur van Flora's kamer opende.

Hij had inderdaad een akelig voorkomen, en was zoo buitengemeen lang en trok zulk een pijnlijk gezigt, alsof hij eenmaal op eene rekmachine uit elkander was getrokken. Zijne oogen draaiden zoo vinnig en slim rond, als die van eene rat. Zijn doodsbleek gelaat was door niets gekleurd, dan door eenige blaauwe adertjes aan zijne slapen en een paar roode kringen om zijne oogen. Zijn neus was gelijk alle andere neuzen, die met niets bijzonders te vergelijken zijn. Maar wat zijne droevige figuur het meest deed uitkomen, was zijne zwarte kleeding en het sneeuwwit van zijn linnen. Hij was ongeveer 40 jaren oud, en in het geheel geleek hij het meest op een ziekelijken scherpregter. Flora was op het eerste gezigt van den man reeds met hem ingenomen, en bij voorraad beklaagde zij hem reeds in haar hart. Zij boog zich met den meesten eerbied voor zijne kwalen. „Mijnheer! uwe dienaresse," zeide zij weemoedig. — „Ik ben uw dienaar, Mejufvrouw!" zeide hij met eene grafstem, en zoo voorzigtig buigende, alsof hij vreesde doormidden te zullen breken. — „Mag ik u verzoeken plaats te nemen, Mijnheer?" vervolgde Flora, met een' zwaren zucht. — „Gaarne, Mejufvrouw!" hernam de onbekende, en terwijl hij zich langzaam op een' stoel nederzette, merkte de zieke jonge jufvrouw op, dat zijne

uitgenoodigd om tot de spoedige in werkingbrenging van het *métrieke stelsel* mede te werken. Wij mogen vertrouwen dat Soerabaija's handelaren en ingezetenen daartoe ook in hun eigen belang nog altijd even bereidwillig zullen zijn, even zeer als wij den wensch durven koesteren dat omtrent beide de door ons behandelde aangelegenheden de schoone, bloeijende en volkrijke plaats onzer inwoning eerlang met Java's hoofdstad op eene lijn moge worden gesteld.

Namens de redactie,
E. FUHRI.

OFFICIEEL GEDEELTE.

JAVASCHE COURANT

van den 18den *November* 1857, N°. 92.

Bij Koninklijk besluit van den 18den September 1857 no. 68, is aan den Oost-Indischen ambtenaar, thans met verlof in Nederland, F. H. J. Netscher, laatstelijk resident van Tappanolie (Sumatras-Westkust), vergunning verleend tot het aannemen en dragen van de versierselen van ridder der vierde klasse van de Guelphen Orde, hem door zijne Majesteit den Koning van Hanover geschonken.

Civiel Departement.

VERLEEND:

Een tweejarig verlof naar Nederland, wegens ziekte aan den derden onderwijzer bij de gouvernements eerste lagere school te Weltevreden F. W. S. von Staëdel.

ONTHEVEN:

Eervol, van de verdere vervulling der betrekking van civiel gezaghebber der Zuider distrikten (Celebes en Onderhoorigheden), de ambtenaar J. N. Vosmaer; met bepaling dat hij zijne betrekking van kommies bij het haven-departement te Makasser weder zal aanvaarden.

BENOEMD:

Tot civiel gezaghebber der Zuider distrikten (Celebes en Onderhoorigheden), de ambtenaar ter beschikking van den gouverneur van Celebes en Onderhoorigheden W. O. Burgemeestre.

Tot leden van de sub-kommissie van onderwijs in de residentie Madura, de heeren J. M. Verff en P. C. Hoolboom.

GOEDGEKEURD:

Dat door den Directeur der Kultures

ZIJN OVERGEPLAATST:

BIJ HET KADER DER LANDELIJKE INKOMSTEN EN KULTURES.

Uit de residentie Kadoe naar de residentie Bagelen, de ambtenaar ter beschikking J. Heijting.

Uit de residentie Rembang naar de residentie Soerabaija, de kontroleur der derde klasse F. H. Boers.

Uit de residentie Soerabaija naar de residentie Rembang, de kontroleur der eerste klasse F. W. Sijthoff.

Militair Departement

VERLEEND:

Een verlof naar Nederland voor den tijd van één jaar, aan den majoor der infanterie J. H. Nieuland.

Een 2jarig verlof naar Nederland, aan den kapitein der infanterie K. J. B. Eichelberg.

Een 2jarig verlof naar Nederland, aan den kapitein der artillerie F. W. J. Dekker.

BEVORDERD:

Bij het Wapen der Artillerie.

Tot kapitein bij het personeel, de 1ste luitenant J. C. Launspach, van het materieel.

Bij het Regiment Oost-Indische Cavallerie.

Tot 1sten luitenant, de 2de luitenant T. A. C. de Prevost, van het regiment.

Bij het Wapen der Genie en Sappeurs.

Tot 1sten luitenant, de 2de luitenant J. K. Pluim Mentz, van het wapen.

Bij de Geneeskundige Dienst.

Tot apothecar der 2de klasse, de apothecar der 3de klasse S. A. Bleekrode.

OVERGEPLAATST:

Bij de civiele en militaire geneeskundige dienst te Tjilatjap, de officier van gezondheid der 2de klasse A. H. Kunze, thans te Samarang.

Bij het groot militair hospitaal te Samarang, de officier van gezond der 3de klasse J. F. Gijsbers, behoorende tot het garnizoen te Gombong, thans te Samarang.

Bij het groot militair hospitaal te Soerabaya, de officier van gezondheid der 3de klasse H. G. A. Jahn, thans te Macasser.

Bij de geneeskundige dienst op Celebes, de officier van gezondheid der 3de klasse P. W. A. Beijen, thans te Batavia.

Bij het garnizoens hospitaal te Soerabaya, de officier van gezondheid der 3de klasse C. F. Erdbrink, thans te Batavia.

GOEDGEKEURD:

Dat door het Militair Departement

ZIJN GEPLAATST:

Bij het Wapen der Infanterie

Bij het 3de bataillon, de 1ste luitenant B. J. van Bosstraeten, van het 4de bataillon.

Bij het 4de bataillon (Soerakarta), de 1ste luitenant J. G. van Thiel, van het 9de bataillon, en H. F. van Heumen, van de garnizoens kompagnie in de Lampongs.

Bij het 4de bataillon (Djokjocarta), de eerste luitenants C. J. Bijker, van het derde, en H. F. Meijer, van het 2de bataillon.

Bij het 8ste bataillon, de kapitein H. A. Termijtelen, van de garnizoens kompagnie in de Zuid- en Ooster-afdeeling van Borneo, en de eerste luitenant R. N. Bär, van het 5de bataillon.

Bij het 13de bataillon, de eerste luitenant R. H. Rhode, van het garnizoens bataillon in de derde militaire afdeeling (Banjoewangi).

Bij het 14de bataillon; de tweede luitenant J. van Weeren, van het garnizoens bataillon op Palembang.

Bij het 15de bataillon, de eerste luitenant M. A. van Deventer, tijdelijk bij het corps sappeurs gedetacheerd.

Bij het garnizoens-bataillon in de derde militaire afdeeling (Banjoewangi), de eerste luitenant H. C. L. Weijtingh, van het 13de bataillon.

Bij het garnizoens bataillon ter Sumatras Westkust, de 1ste luitenants L. J. W. Benschop en V. G. L. de Mal, beiden van het 15de bataillon.

Bij het garnizoens-bataillon op Palembang, de 2de luitenant H. P. van Valkenburg, van het 14de bataillon.

Bij de garnizoens-kompagnie in de Zuid- en Ooster afdeeling van Borneo, de kapitein M. J. Pacqué, van het 8ste bataillon.

Bij de garnizoens-kompagnie in de Lampongs, de 2de luitenant G. A. Haentjens Dekker, van het 7de bataillon.

Bij de Militaire Administratie.

Als adjunct-intendant, de betaalmeester der 2de klasse W. van Baasbank.

VENDU-DEPARTEMENT.

VERKOOPING.

Op Dingsdag den 24sten November.

Voor de woning van de Javanen Tario Morodjoijo en Bok wasidin te Kedoong Doro.

Op Woensdag den 25sten November.

Voor de toko van den Maleijer Mohamat Tair te Kampoong Baroe en uitbesteding ten kantore van den heer Resident alhier.

Op Donderdag den 26sten November.

Voor de woning van Mevr. de wed. Bijers te Kepatian, en daarna voor de woning van den Chin. Kwa Kanghan in de Chin. Kamp.

armen en beenen kraakten.

„Gij hebt, Mejufvrouw! zekerlijk mijn' naam reeds vernomen," zeide hij. „Wij zullen niet, gelijk de overige aardbewoners, ons gesprek beginnen over het aangename of onaangename van het weder; want wij zijn lijders op deze wereld en het weder is voor ons eene zeer onverschillige zaak, daar wij slechts zeldzaam gebruik maken kunnen van de buitenlucht." FLORA kon, gedurende deze inleiding, zich niet bedwingen, om door eenige hoofdknikken hare goedkeuring te geven, en zij luisterde met evenveel belangstelling, alsof hij een' lijkzang op de viool uitvoerde. „Ja, mijne waarde Jufvrouw!" dus ging de bleeke Heer voort, „het lijden, dat wij dagelijks voor oogen hebben, is ontzettend. Er zijn lamme, kreupele en waanzinnige menschen; ja, er zijn zelfs menschen zonder armen en beenen." —

„Ach ja!" zeide FLORA, die reeds in hare verbeelding eenige van die menschen voor zich zag en daarom naar haar reukfleschje greep. — „Ach ja!" vervolgde de Heer, „zulke menschen heb ik lief, omdat weinigen hen liefhebben. Het zijn allen mijne broeders en zusters. Maar hoe weinigen zijn er, die zijn als ik! Ik heb vele landen bezocht en met alle natiën gesproken over het welzijn der menschen en over de beste middelen, om hun lijden te verzachten....."

„Vergeef mij, Mijnheer!" viel zij hem in de rede „gij zijt dus een Doctor?" —

„Gave het de Hemel!" zeide de man, zijne oogen smachtend naar den zolder slaande. „Neen, Mejufvrouw! gij ziet hier voor u een menschenvriend, die bezield is met de schoonste plannen voor zijne lijdende natuurgenooten, omdat hij door jaren lange ondervinding met hunne smart bekend is." —

„Hoe dikwijls zijt ge ziek geweest?" vroeg FLORA, haar' adem inhoudende.

„Natuurlijkerwijze," gaf de menschenvriend ten antwoord, „kon ik niet ziek zijn vóór ik geboren werd, hoewel ik geloof, dat, indien dit mogelijk ware, mij reeds zeer veel te lijden zou opgelegd geweest zijn. Maar mijn aanwezen kenmerkte zich weldra door eene opeenstapeling van onuitstaanbaarheden....." —

„Zóó leed ook ik!" viel FLORA plegtig in.

De lange man boog zich ten teeken van eerbied. „Zoo ging mijn leven voort," vervolgde hij. „Gedurende de eerste zes jaren van mijn leven, kwelde mij eene uitterende ziekte; toen leed ik vijftien jaar aan verschillende soorten van kramp; vervolgens trof mij, gedurende eene reeks van jaren, eene opeenstapeling van koortsen, die mijn groei zoo onmatig bevorderden, dat verschillende geneesheeren aan mijne familie voorsloegen, om mij tusschen twee planken te laten zetten, ten einde daardoor mijn' groei te beletten. Daarna zwierf ik lijdend, gedurende twintig jaar, de wereld rond, en ben nu door mijne eigene verdrietelijkheden in staat gesteld, om het gewigt van die van anderen te beoordeelen." —

„Lieve Hemel!" zeide FLORA eenigzins bedrukt, „al wat ik geleden heb, is daar nog niets bij." —

„Ja!" hernam de lange menschenvriend, terwijl hij een doosje met borstkoekjes uit zijn' zak nam en er zeer voorzigtig een in den mond stak, „wij moeten alle niet even veel lijden. In een gasthuis, bij voorbeeld, lijden allen niet op dezelfde wijze en met dezelfde hevigheid. En zoo kom ik, Mejufvrouw! tot het eigenlijke doel van mijn bezoek. Ik heb u reeds gezegd, dat ik tot welzijn van mijne lijdende natuurgenooten vele plannen heb voorgeslagen. Onder deze behoort ook het bouwen van een gasthuis." —

„Van een gasthuis?" viel FLORA hem in de rede, en benijdde hem het geluk van daaraan vóór haar gedacht te hebben.

„Ja, Mejufvrouw!" hernam de andere, met eene allerdroevigste uitdrukking op zijn gelaat; „het zal de blijken dragen van weloverlegde bemoeijingen voor het lijdend menschdom." —

„Hoe zal het ingerigt zijn?" vroeg FLORA verder.

„De inrigting zal zeer doelmatig wezen," hernam de philantropist, „en het zou te veel tijd vorderen, om dat in het breede te verklaren. Ik kan u alleen voorloopig zeggen, dat iedere zieke een bed voor zich alleen zal hebben, benevens een' stoel vóór het bewuste bed, om daarover zijne kleederen te hangen. Indien wij nog over genoegzame middelen kunnen beschikken, zullen wij aan den achtervleugel van het gebouw nog een paar kleine saaltjes bouwen voor verminkte of zieke dieren; voor ieder dier zal een ledekantje met eene peluw en eene hoofdkussen worden gereed gemaakt." —

„Voor dieren?" vroeg FLORA, op nieuws verrast.

„Ja, Mejufvrouw! voor dieren; de dieren zijn ongelukkiger dan wij, wanneer zij lijden. Wij hebben onze krachtige rede, en deze strijdt met ons mede, om den vijand te bestrijden. Beschouwen wij nu daarentegen eene kat, of liever het verscheiden van eene kat. Hebt gij wel ooit

VERTREK VAN STOOMSCHEPEN.

DE STOOMBOOT
KONINGIN DER NEDERLANDEN.

KAPT. E. LEWIS.
Vertrekt naar SAMARANG, BATAVIA en SINGAPORE op *Vrijdag den 4den December.*
Adres, bij
(782) *De Agenten*
FRASER EATON & CO.

HET STOOMSCHIP PALEMBANG,

Kapt. H. J. ROSEBOOM,
Vertrekt *Dingsdag 1sten December a. s.*, naar BATAVIA via SAMARANG. Adres bij
SOERABAYA, W. CORES DE VRIES.
23 *November* 1857. (787)

VERTREK VAN SCHEPEN.

PASSAGE NAAR NEDERLAND

Wordt aangeboden met het snelzeilend Nederl. Fregatschip
ARIJ SCHEFFER.
KAPT. J. G. KUNST.
Dit schip expresselijk tot den overvoer van Passagiers ingerigt en uitgerust, voorzien van ruime en luchtige hutten en varende een bekwamen scheeps-doctor tevens accoucheur, is alzoo zoo voor familien als enkele personen zeer aan te bevelen.
Het vertrek zal tegen *medio December* plaats hebben.
Nadere informatien bij den Gezagvoerder in het *Marine Hotel* en bij
De Agenten,
(756) J. F. VAN LEEUWEN & CO.

PASSAGE NAAR NEDERLAND

wordt aangeboden met het Nederlandsche schip
PRINS VAN ORANJE,
Kapt. J. HENSING,
hetwelk omstreeks de eerste helft van *December* tot direct vertrek van PASOEROEAN zal gereed zijn.
Het schip is van uitmuntende inrigtingen voorzien, voert eenen geëxamineerden scheepsdocter en beveelt zich door een en ander bijzonder aan.
Nadere informatien bij *De Agenten,*
(777) RUYL CRAMER & CO.

VERTREKKENDE PERSONEN.

F. VON HARTWIG verlaat Java voor korten tijd.
(779)

Een 5jarig Bruin Sandelhout RIJPAARD, hoog vier voet, benevens 1 djatiehouten GADOGANG met pannen gedekt voor twee paarden, zoo goed als nieuw.
Te bezigtigen bij den Kastelein van de Militaire Kantine van het fort PRINS HENDRIK. (768)

Met den 1sten December aanstaande, het HUIS thans bewoond door den Heer F. PIETERS. Te bevragen bij van AMERSFOORTH. (761)

WORDT GEVRAAGD.

EEN WOONHUIS in, of in de nabijheid der stad, de huurprijs van *f* 100.— niet te bovengaande.
Adres Lett. Q bij de uitgevers van den *Oostpost.*
(786)

WORDT GEVRAAGD

Tot het waarnemen der geneeskundige practijk aan boord van een Nederlandsch schip, op deszelfs terug reize naar Nederland, een geëxamineerd SCHEEPSDOCTER, dan wel een repatrierend officier van gezondheid.
Inclinerenden worden verzocht zich te adresseren tot
De Agenten,
(778) RUIJL CRAMER & CO.

ONTVANGEN.

Versch HOMBURGER WATER en MOLONG of JODIUM WATER in de *Simpangsche Apotheek.* (776)

BORDUURPATRONEN.

(772) Bij E. FUHRI & CO.

IJS.

De ondergeteekenden de verwacht wordende lading IJS van de Heeren *Berne* en *Schmidt* overgenomen hebbende, verwittigen zij bij deze de ingezetenen van *Soerabaija*, er bij hen gelegenheid zal zijn tot den 15 November aanstaande, om zich dagelijks te abonneren tegen 10 cents per pond, zullende na den 15 November e. k. geene abonnementen meer worden aangenomen en het IJS buiten abonnement verkocht worden à 20 cents per pond.
Dadelijk na aankomst der lading, welke binnen weinige dagen hier kan zijn, zal tijd en plaats ter afhaling van het IJS worden bekend gemaakt.
(733) **LEDEBOER & CO.**

JAVA BODE.

De Ondergeteekenden, Mede-Eigenaren van het dagblad *de Java-Bode*, hebben de eer te berigten, dat de Maatschap tot uitgifte van genoemd Blad, voor gezamenlijke rekening met den Heer W. BRUINING, door opzegging van laatstgemelde, op ultimo December aanstaande ontbonden zijnde, deze onderneming voor hunne rekening op dezelfde wijze zal worden voortgezet ter drukkerij van den Eerst-Ondergeteekende, die even als vroeger met de Administratie van het blad zal blijven belast.
H. H. Inteekenaren op *de Java-Bode*, die geneigd zijn met hun abonnement voor het eerste halfjaar 1858 voort te gaan, worden beleefd verzocht, hiervan zoo spoedig mogelijk aan den Eerst-Ondergeteekende kennis te geven, en hem de gelden daarvoor *Franco* toe te zenden, opdat de Uitgevers in staat gesteld mogen worden, de oplage bij tijds te regelen.

PRIJS VOOR HET EERSTE HALFJAAR.

voor Batavia.	*f* 12,50
„ Java.	„ 15.—
„ de Buitenbezittingen.	„ 17,50
„ Nederland.	„ 22,50

BATAVIA, H. M. VAN DORP. (774)
14 *November* 1857. VAN HAREN NOMAN & KOLFF.
De Inteekening en storting voor dit Blad kan ook geschieden bij V. H. NOMAN KOLFF & Co, te Samarang en E. FUHRI & Co te Soerabaya.

NIEUWE
ROTATIE-TOESTELLEN.

(764) Bij E. FUHRI & CO.

IJS.

Verkrijgbaar bij de ondergeteekenden tegen 10 cents per pond, van des morgens 8 tot des avonds 8 ure.
(781) PEREIRA & CO.

EENE DRAAIBANK

Met toebehooren. Europeesch maaksel. Te bezigtigen bij
(752) E. FUHRI & CO.

De gezamenlijke erfgenamen in den boedel van wijlen JOHANNUS AUGUSTINUS DEZENTJE, overleden te *Ampel* den 7den November 1839, voornemens zijnde onder 's hands te verkoopen de huurregten in de landen:
Lebak en onderhoorigheden.
Kedaren en idem.
Kebonsoo „ idem.
Kaljoemaas „ idem.
en **Wedie** „ idem.
allen gelegen in de Residentie *Soerakarta*, zoo kan een ieder, die deswege mogt reflecteren, zich tot het bekomen van inlichtingen vervoegen ten kantore van de Heeren DORREPAAL & Co te *Samarang*, alwaar tevens voor of op den 23sten *December* 1857 het bod dat men zou willen doen, bij besloten brieven kan worden ingezonden, welke brieven op dien dag ten *tien* ure 's morgens zullen geopend worden, des verkiezende in bijzijn van de bieders, terwijl dezelfde inlichtingen bekomen kunnen worden ten huize van den Heer A. B. DEZENTJE te Lebak.
SAMARANG, G. L. DORREPAAL qq.
13 *November* 1857. (767)

Zijn in het licht verschenen bij E. FUHRI & Co. *te Soerabaya:*
Verkort reglement voor de bajonet schermkunst. . . . . *f* 1.— rec.
Over het verbeterde infanteriegeweer. „ 1.— „
(771)

WISSELS OP AMSTERDM.

(518) Bij SCHIMMELPENNINCK & CO.

WISSELS OP NEDERLAND.

(554) Bij RUYL CRAMER & CO.

WISSELS OP AMSTERDAM.

(758) Bij B. J. VAN ECK & CO.

IJS

Geprepareerd Vruchten-, Vanille en andere soorten, worden dagelijks door den ondergeteekende vervaardigd.
Bij abonnement is dit verkrijgbaar ad 30 duiten per glaasje, en wordt des verkiezende binnen de stad aan huis bezorgd; buiten abonnement is de prijs 60 duiten per glaasje.
(784) F. SCHMID.

---

zulk een dier zien sterven?"
FLORA gaf een ontkennend teeken. — „o! Het is ontzettend," ging de bleeke bezoeker voort, „om de laatste oogenblikken van een dier bij te wonen, dat zoo veel voorgevoel bezit van zijn' dood. Zij krabben en schrapen reeds langen tijd vóór zij moeten sterven met hare pooten op den grond, zelfs op plaatsen, waar niets te schrapen is. Zij zijn dan reeds bezig, om voor haar graf te zorgen. Niet lang daarna ziet men haar kwijnen en voedsel weigeren. Doch eenige oogenblikken vóór haar verscheiden, komt haar tijgeraard nog eenmaal boven. Zij beginnen te ronken als een priktol, de haren rijzen haar te berge; zij beginnen haren doodendans te dansen op reeds half verstijfde pooten, en weldra rollen zij om en zijn niet meer. Wanneer zij eenige oogenblikken dood zijn, worden zij zoo plat, alsof zij tusschen eene pers hadden gelegen." —
„Waar zal dat gasthuis worden gebouwd?" vroeg FLORA ijverig. — „Aan de zuidzijde der stad," hernam de lange Heer, „daar, waar de minste wind is. Wij rekenen op uwe milddadigheid, Mejufvrouw! en zouden immers u geheel miskennen, indien wij u daartoe nog verder door roerende woorden wilden doen overhellen."
FLORA begreep nu op eenmaal helder en innig, dat zij in het bezit was gesteld van zulk een groot vermogen, om juist aan *dat* gasthuis te helpen bouwen. Zij verbeeldde zich reeds in eene digte koets daarheen te rijden, wanneer het ingewijd zou worden, en het vrolijk inlijdingslied van al de zieke mannen en vrouwen, vergezeld van de dankbare gelaiden der verschillende dieren, die er zouden verzorgd worden. In eene vlaag van opgewondenheid en medelijden stond zij op, en bemerkte niet, dat de zwarte Heer haar met een' loenschen blik nakeek. Zij nam eene belangrijke som uit hare cassette en stelde hem die ter hand.
„Wij danken u, uit naam van al wat lijdt," zeide de lange man, met kwalijk verborgen blijdschap, „en wenschen u zelve vele gezonde dagen toe."
„Die hoop heb ik reeds lang opgegeven," zeide FLORA mistroostig, „niet één Doctor kan mij helpen." —
„Dan helpe u de Hemel!" zeide de vreemdeling, terwijl hij krakende van zijn' stoel oprees en het vertrek verliet, na nogmaals de zieke jonge jufvrouw voor hare milde gift, te hebben bedankt.
FLORA bragt nu eene reeks van dagen door, in welke hare krankheid alleen verligt werd, door de hoop op de spoedige voltooijing van het gasthuis Zij zou heel gaarne daarheen gereden zijn, om het werk eens op te nemen, maar zij durfde zich niet blootstellen aan de buitenlucht, dewijl zij iederen dag eene koorts verwachtte, die tot nu toe nog maar niet had willen komen.
Na verloop van eenige weken, kwam haar neef ABRAHAM JULIUS haar bezoeken. Het was onlangs kermis geweest, en daar hij een knaap van nog geen vijftien jaar was, bragt hij eene dwarsfluit mede, welke hij bij die gelegenheid had gekregen. Hij maakte zich reeds gereed, om daarop voor zijne nicht eens dapper te spelen, toen zij het nog tijdig genoeg gewaar werd, om het hem te beletten.
„Gij wilt mij immers niet vermoorden, neefje?" zeide FLORA. „Vertel mij liever eens, of men reeds aan het bouwen is van het nieuwe gasthuis." — „Van welk gasthuis?" vroeg ABRAHAM JULIUS. — „Wel van het gasthuis, aan de zachte zuidzijde van de stad," hernam zij. — „o! Gij bedoelt zeker die grap van dien langen komediant," zeide het neefje lagchende. „Die kerel wilde naar *Amerika*, maar hij had geen geld, en toen hij naderhand met eene volle beurs in een koffijhuis kwam, wisten zij uit hem te krijgen, dat zekere Dame hem dit gegeven had, om een gasthuis te bouwen."
Toen FLORA zich nog door eenige nadere vragen overtuigd had, dat zij bedrogen was, greep er een geweldige verandering in hare ziel plaats. De mensch kan zeer lang dwaas zijn; maar eens toch beleeft hij een oogenblik, waarin zijne dwaasheid hem zoo bespottelijk voorkomt, dat hij zich zelven haat. Het is dan alsof bij eensklaps voor een' spiegel wordt geplaatst, die de eigenschap heeft, hem zijn zelfbedrog klaar en duidelijk voor te stellen. „ABRAHAM JULIUS," zeide zij, zich op de lippen bijtende, ga heen, ik wil alléén zijn!"
De hevige gemoedsgesteldheid, waarin zij verkeerde, scheen gunstiger op FLORA te werken, dan al de geneesmiddelen, die zij tot hier toe gebruikt had. De vreemdeling had onwetend hare zwakste zijde gekwetst, en zijne aderlating had haar genezen. Zij verliet weldra eene stad, waar zij voor bespotting vreesde, en zij betrok een buitenverblijf in eene gezonde landstreek. Langzamerhand verdwenen hare geneesmiddelen en bij gevolg ook hare kwalen, ja, na verloop van tijd, kleurde zelfs een ligt blosje haar gelaat. Zij blijft evenwel eene weldoenster van armen en kranken; maar als zij vreest voor de vernieuwing harer ziekten, denkt zij altoos aan den langen bedrieger en aan het nooit gebouwde gasthuis.

Aan belanghebbenden wordt bekend gemaakt, dat alléén des Maandags, des voormiddags ten negen ure, ter audientiezaal van den Raad van Justitie alhier, wordt gevaceerd tot het verlijden der acten van overschrijvingen en raads-schuldkennissen. (759)

SOERABAYA, *De Griffier bij den voorn. Raad,*

12 *November* 1856. **L. G. BOURICIUS.**

SOERABAYA, den 23sten November 1857.

TELEGRAFISCH BERIGT.

Laatstleden Zaturdag den 21e dezer zijn de brieven en nieuwspapieren uit Europa, loopende tot 8 October ll. per landmail te Batavia aangebragt.

Uit Europa is weinig politiek nieuws mede te deelen.

De berigten spreken van eene zware ziekte van den koning van Pruissen.

De politieke verhouding tuschen de hoven van Rusland en Oostenrijk schijnt geene verdere verwikkelingen te doen vooruitzien.

De bijeenkomst tusschen de keizers van Rusland en Frankrijk heeft tot dus verre voor de dagbladen geene aanleiding tot politieke redeneeringen gegeven.

Uit Britsch Indie vernemen wij dat de koning van Delhi door eenen schildwacht is doodgeschoten.

Omtrent sommige handelsartikelen vernemen wij het volgende:

Suiker is zeer flaauw en wederom *f* 2½ à *f* 3 teruggegaan. *Koffij* vast. *Rijst* onveranderd. *Indigo* is in veiling afgedaan tot *f* 7,05. *Tabak* blijft gevraagd, 500 pakken van het merk VDS. zijn voor 108 c. afgedaan. *Arak* flaauw: voor eene partij van 80 leggers werd *f* 230 bedongen. *Bindrottiug* met veel vraag en onder *f* 24 niet te koop.

Na ontvangst der dagbladen behouden wij ons in ons volgend Nummer over een en ander omstandiger berigten vóór.

— Naar wij vernemen, hebben drie zeer geachte handelshuizen alhier, FRASER EATON & Co, W. CORKS DE VRIES en B. J. VAN ECK & Co, met den scheepsbouwmeester G. R. CURTIS, het plan ontworpen eener naamlooze maatschappij, om ter reede van Soerabaya ten dienste der koopvaardijschepen daar te stellen een drijvend droog dok. Het kapitaal dezer maatschappij wordt begroot op *f* 250,000 verdeeld in 50 aandeelen van *f* 5000 elk, terwijl de gelegenheid tot inschrijving is opengesteld ten kantore van MR. W. H. s' JACOB advokaat alhier.

Wij juichen het plan der ontwerpers ten zeerste toe, waardoor in eene algemeen erkende behoefte des handels zal worden voorzien, en voor deze plaats een nieuwe bron van welvaart en werkzaamheid zal worden geopend, waarvan de voordeelen zullen worden genoten, niet alleen door de inschrijvers der maatschappij, maar ook door allen die door hunnen handel of hunne nijverheid belang hebben bij den bloei der scheepvaart alhier.

— Aan de Kaliemaas is gisteren het lijk gevonden van eenen Europeaan, welke nader is gebleken werkzaam te zijn geweest aan den artillerie Constructie winkel. Het geneeskundig onderzoek heeft geene andere sporen van uitwendig geweld opgeleverd, dan eene kleine wonde aan het hoofd, waarom de oorzaak van 's mans dood nog in het onzekere blijft.

BATAVIA. — Naar wij vernemen heeft de opbrengst van het, op den 14den October jl., door de liedertafel Aurora, gegeven concert, ten voordeele der nagelaten betrekkingen van den Nederlandschen componist J. B. van Bree, eene som van *f* 1828 bedragen. Na aftrek der onkosten, welke *f* 561 beliepen, is de zuivere opbrengst ad *f* 1267, door middel van een wissel, bedragende *f* 1349.35 Ned. Ct. overgemaakt geworden aan den heer Dr. J. J. Viotta, lid van het hoofd-bestuur der Maatschappij tot bevordering van Toonkunst, met verzoek die gelden aan de weduwe te willen uitreiken.

— Van Anjer wordt ons, onder dagteekening van 16 dezer, medegedeeld:

Sinds den laatsten tijd komen hier vele koelieschepen uit China water en provisiën innemen. Thans ligt hier een Amerikaan ter reede; aan zijn boord heerscht een zwaar oproer, terwijl hij op zijne reis vijf Chinezen doodgeschoten en er een aan de ra opgehangen heeft. Ook passeerden hier, gedurende de laatste dagen, vele groote Engelsche transportschepen en nog gisteren een viermast ijzeren stoomboot.

(*Java Bode.*)

CHERIBON. — In den nacht van den 2den op den 3den dezer zijn in den Chineschen kamp te Tjamies, afdeeling Galoe, 22 groote en kleine gebouwen van bamboe, met huisraad en daarin geborgen handelsgoederen, afgebrand.

De schade wordt geschat op *f* 14,000.

Voor de huisvesting der Chinezen, die door dit onheil van have en goed zijn berooft, zijn door het bestuur maatregelen genomen.

PALEMBANG. — Den 9den October vertrok naar Moeara Kompeh eene praauw soensang, gevoerd door Loera Mail. Buiten de monding van de Kwala Soensang gekomen, werd de praauw door zeeroovers afgeloopen en de zich aan boord bevindende postpaketten en eenige goederen geroofd.

De Loera zoomede twee Soensangers werden bij die gelegenheid gedood, terwijl twee zeeroovers door den Loera zijn afgemaakt.

Op het vernemen van deze gebeurtenis werden onmiddelijk acht goed bemande en gewapende praauwen van de Soensang ter opsporing van zeeroovers uitgezonden.

Volgens berigt van den civielen gezaghebber te Moeara Kompeh, was eene praauw tjunia, gevoerd door den chinees Oen Bian Tjoen, op hare reis van Palembang, in den nacht van den 12den October, op de hoogte Pinang Djedjarang (tusschen Tandjong Jabong en de Kwala Aijer Itam), terwijl zij voor anker lag, door twee rooverspraauwtjes bedreigd geworden, welke, in stilte naderende, evenwel op het vernemen dat de chinesche gezagvoerder zich tot een gevecht gereed maakte, weder waren afgetrokken.

Twee van Moeara Kompeh ter opsporing van de zeeroovers uitgezondene kruisbooten zijn, na eene vergeefsche reis, te Palembang aangekomen.

(*Jav. Courant.*)

BRITSCH INDIE.

De weigering van den keizer van China om den Russischen ambassadeur, Zijne Excellentie Admiraal Pontiatine, of welk ander vertegenwoordiger van barbaren ook, te ontvangen, heeft eene algeheele verandering gebragt in de plannen van Lord Elgin. — Zijne Excellentie zal zich thans niet naar Pekin begeven en zich aldus niet blootstellen aan de vernedering die den Russischen gezant is aangedaan. — Het reisje naar Calcutta was dus een, in zoo verre gelukkig, tusschen-evenement. Lord Elgin heeft thans besloten zijne zending te openen door de bestorming van Canton. Volgens berigten van den 16e October had zijne Exc. zijn kwartier opgeslagen aan boord van *de Ava* en had eene geregelde gemeenschap met de geheele Engelsche zeemagt in de Chinesche wateren georganiseerd. — De admiraal Sir Michael Seymour zou tegen den 31e met geheel zijne beschikbare magt naar Canton stevenen, zoodat wij thans spoedig belangrijk nieuws mogen verwachten. — Wij vernemen dat onze Fransche bondgenooten deel zullen nemen in den aanval, en wordt ook gezegd dat de Russische admiraal zijnen wensch zoude hebben te kennen gegeven om geen werkeloos aanschouwer te blijven.

— De per laatste mail uit Europa aangekomen papieren melden dat het plan om Europa met Afrika telegraphisch te verbinden, op het punt was van ten uitvoer te worden gelegd, doch dat er eenigen twijfel bestond aangaande het welslagen dezer poging, wegens de groote oneffenheden van den bodem der Middellandsche zee Uit den volgenden brief van de ondernemers van het werk zal men zien dat het met eenen zeer gelukkigen uitslag is bekroond geworden, en dat wij mogen verwachten de draad weldra tot Alexandrie en Suez te zullen zien doorloopen:

Mijnheer! Wij hebben het genoegen u mede te deelen dat een telegraphisch berigt van Cagliari d.d. 6 September ons de tijding brengt dat de onderzeesche kabel die Europa met Afrika zoude verbinden, met het beste gevolg is gelegd geworden tusschen Bona en Kaap Feulada — Thans moet nog eene draad gelegd worden over den afstand van zeventien mijlen die Feulada van Spartivento scheidt, als wanneer de directe gemeenschap met Algiers zal zijn daargesteld. — De uitgebragte kabel is zeer zwaar heeft vier

draden en legt over eenen afstand van 100 nauts op eene diepte van 1600 à 1700 vadems water. — De geheele afstand van Bona tot kaap Feulada is 124 nauts of 145 mijlen.

24 Abingdon Street. *(Wg.)* R. S. NEWALL & Co.
Westminster; September 10.

NOORD AMERIKA.

De *Annales du Commerce extérieur* deelen het getal der Europesche landverhuizers mede, die gedurende 36 jaren en 3 maanden, d. i. van 30 Sept. 1819 tot 31 Dec. 1855 in de Ver. Staten zijn aangekomen. Dit getal bedraagt 4,482,837. Het zwakst was de landverhuizing in het tijdvak van 1829 — 1832, bedragende 84,535; in het tijdvak van 1840 — 1842 bedroeg het 203,187 en van 1851 — 1854, 869.302. In het jaar 1854 bedroeg het aantal landverhuizers 460.474 en viel in 1855 op 230,476. Van de landverhuizers behoorden 643,445 tot Groot-Brittannie en Ierland, 1,242,082 tot Duitschland, 188,725 tot Frankrijk. De overigen leverden Zwitserland, de Nederlanden, Zweden, Spanje, Italië en Belgie.

— Uit eene officiële opgaaf blijkt, dat de oogst in de Ver. Staten in het jaar 1855 heeft opgeleverd aan maïs 600,000,000 bushels, ter waarde van 360,000,000 dollars, tarwe 165,000,000 b,, 247,500,000 d., haver 170,000,000 b., 68,000,000 d., aardappelen 110,000,000 b., 41,250,000 d., rijst 200,000,000 ℔, 101.000,000 d., suiker 589,000.000 ℔. 37,350,000 d., katoen 1,700,000,000 ℔, 136,000,000 d., hooi en ander voeder 16,000,000 ton, 160,000,000 d. De waarde van dieren en dierlijke producten had in dit jaar 800,000,000 £ bedragen.

— De *True-Delta*, een te Nieuw Orleans uitkomend blad, de meerderheid van de Vereenigde Staten van Noord-Amerika boven de overige landen der wereld willende bewijzen, voert daarvoor eenige voorbeelden aan, die naar zijne meening deze meerdere voortreffelijkheid der Noord-Amerik. Unie staven: De grootste waterval der wereld is de Niagara, alwaar de vereenigde wateren der groote bovenmeren, eene rivier vormende, van ¼ mijlen breedte, plotseling smaller worden, over de rotsen stroomen en van eene hoogte van 160 voeten nederstorten. De grootste spelonk der wereld is de Mammoth-Cave in Kentucky, waar men eene reis kan maken op de wateren eener onderaardsche rivier en visschen zonder oogen kan vangen. De grootste stroom der wereld is te Mississippi, die eene lengte van 4100 mijlen heeft. Het grootste dal der wereld is dat der Mississippi, hetwelk 500,000 vierkante mijlen beslaat en een van de vruchtbaarste streken van den aardbol is. Het grootste meer der wereld is het Bovenste meer, hetwelk 430 mijlen lang is. De grootste door de natuur gevormde brug is die van Cedar Creek, in Virginie. Zij ligt over een afgrond van 250 voeten diepte en 80 voeten breedte, op wiens bodem de stortvloed bruischt. De grootste ijzermassa der wereld is de ijzerberg van Missouri, de Pilot Knob. Hij heeft eene hoogte van 330 voeten en twee mijlen in omvang. De langste spoorweglijn der wereld is de Great Central Illinois, die 731 mijlen lang is en 15,000,000 dollars kost. Het grootste aantal spoorweg mijlen, dezelfde oppervlakte voor elk land ter wereld daarbij in aanmerking nemende, bevindt zich in Massachusetts, welke staat meer dan een mijl rails, voor elke vierkante mijl heeft. Het grootste aantal huisklokken, die op de wereld worden gemaakt, wordt vervaardigd in de kleine staat van Connecticut. Het grootste aantal walvischvaarders der wereld wordt door Nantuck en New-Bedford uitgezonden, de grootste uitvoerhaven voor graan is Chicago. De grootste waterleiding der wereld is die van Croton naar New-York; zij heeft eene lengte van veertig en een halve mijl en kost twaalf en een half millioen dollars

— De *West Tennessee Whig* meldt dat Amerika zijn grootste burger heeft verloren. — Miles Darden is overleden in zijn huis te Henderson. — Hij was zeven voet zes duim lang, woog over de duizend pond en was om het midden zes voet vier duim in omtrek Tot het maken der kist werden honderd zestig vierkante voeten plank gebezigd en zeventien man waren noodig om hem er in te leggen.

— In een werk van Oscar Commettant handelende over de Vereenigde staten van Noord Amerika vinden wij melding gemaakt van eene zeer vreemde toepassing van stoomwerktuigkunde, t. w. eene door stoom gedrevene machinale varkensslagterij en inmakerij. — Zij zegt dat te Cincinnati een door stoom gedreven werktuig zoodanig is ingerigt dat, wanneer een aantal varkens in eene daartoe bestemde trechtervormige omheining worden gedreven, zij één voor één worden opgenomen, met messen de strot worden afgesneden, aangehaakt en in eene kokende massa water worden gedompeld, door eene cijlinder worden gehaald die er al het haar schoon afschraapt, van staart tot snuit geheel worden opgesneden, de ingewanden worden uitgenomen en gereinigd, in stukken gekliefd, gezouten en in vaten worden gedaan, alles geheel zonder tusschenkomst dan die van den vuurstoker, terwijl weinige minuten voldoende zijn om een levend varken, gezouten en in vaten gekuipt, gereed te hebben voor de verzending. Dagelijks worden honderde varkens, op die wijze, machinaal de wereld uitgestoomd.

SPANJE.

Men weet dat Frankrijk en Engeland de bemiddeling in het bekende geschil tusschen Spanje en Mexico hebben op zich genomen, en dat dien ten gevolge de Spaansche krijgsmagt, die op Cuba voor een expeditie tegen Mexico vereenigd was, bevel heeft ontvangen om hare inscheping tot nader order uit te stellen. Inmiddels schijnt de toestand der in Mexico gevestigde Spanjaarden, volgens de Madridsche bladen, meer en meer hagchelijk te worden, zoodat velen hunner dat land verlaten en naar Cuba de wijk nemen. „Voor de Mexicanen, — zeide de Madridsche *Espanna* — is de naam van Spanjaard voldoende om alle beleedigingen en buitensporigheden te wettigen. De geestelijkheid, de welgezeten middelklasse en al die in Mexico eene goede opvoeding genoten heeft, verkeert in de grootste verslagenheid, en er bestaat geen uitzigt op het herstel der betere orde van zaken. De heffe des volks voert in Mexico heerschappij; zij die niets bezitten verwachten alles van de regeringloosheid. Van de tien of twaalf duizend Spanjaarden, die in dat gemeenebest leven, zijn er slechts weinige wier leven en goederen niet bedreigd worden, en alleen de verschijning der Spaansche vlag in de nabijheid zou hun eenige gerustheid kunnen inboezemen."

— Eenigen tijd geleden heeft het Spaansche gouvernement eene algemeene volkstelling bevolen als eersten stap om tot het bezit van eene statistiek des rijks en tot de juiste kennis zijner krachten en hulpbronnen te geraken, waarin men daar te lande zeer achterlijk was. De uitkomst der volkstelling is openbaar gemaakt, zij beantwoordt niet aan de verwachting dergenen die meenden dat de bevolking van Spanje in den nieuwen tijd veel toegenomen was, zijnde er slechts 16.40.500 inwoners geteld.

HET EILAND MAURITIUS.

Door de welwillendheid van eenen verdienstelijken O. I. ambtenaar, die in 1856, gedurende eenigen tijd, op dat eiland doorbragt, zijn wij in staat gesteld eene en andere belangrijke mededeelingen te doen, welke wij vertrouwen dat onzen minder met den toestand daarvan bekende lezers, niet onwelkom zullen zijn.

Dit eiland, vroeger Ile de France genaamd, ligt op 20° 9'56 suider breedte en 57° 28' 51 oosterlengte.— Port-Louis is de hoofdplaats, alwaar de zetel gevestigd is van het bestuur. Volgens den abt de la Caille, die hetzelve in 1753 bezocht, is de omtrek van Mauritius 90668 toises, en is het eiland Réunion, vroeger Bourbon, 100 mijlen van hetzelve verwijderd.

Mauritius behoort sedert December 1810 aan de Engelschen, die hetzelve van de Franschen genomen hebben. In 1505 is het door de Portugezen ontdekt, die daarvan tot 1595 in bezit zijn gebleven en hetzelve als eene stationplaats hielden. In dat jaar hebben de Hollanders onder den admiraal Wijbrand van Warwijck van hetzelve bezit genomen en aan hetzelve den naam van Mauritius gegeven, naar onzen Stadhouder Prins Maurits.— Voor dien tijd was het bekend onder den naam van het eiland Dodo, een vogel die de Portugezen op het strand aantroffen, welke zoo mak was, dat hij zich liet grijpen. Door hen zijn op het eiland gebragt eenige honden, hertenbokken, apen en varkens.

Volgens de beste overleveringen hebben de Hollanders eerst in 1644, onder van der Meester, die dan ook de eerste Hollandsche gouverneur is geweest, een werkelijk bezit van dit eiland genomen en zich daarop gevestigd. Zij zijn echter verpligt geworden hetzelve te verlaten, en wel de eerste maal, door dien zij niet bestand waren tegen de Malgaches, die van Madagaskar waren overgekomen, om hun als slaven te dienen; doch spoedig zich in bosschen verscholen en als roovers, marrons genaamd, veel kwaad deden, en alles vermoordden en verbrandden.

Teruggekomen met versterking, hebben de Hollanders zich op drie punten gevestigd, namelijk in het noordwesten, zuidoosten en aan de zwarte rivier. Men zond van Batavia en andere Hollandsche bezittingen de staatsmisdadigers naar Mauritius.

De tweede gouverneur is geweest Mocius de derde of laatste Diodate. Het distrikt Flacq, in het Hollandsch genaamd vlakte, was de voornaamste woonplaats der Hollanders; zij bouwden aldaar tabak. Hoe het zij, het schijnt dat zij geen genoegzaam partij van hunne bezitting hebben kunnen trekken, om daarvan langer in het bezit te willen blijven, zoodat zij dit eiland in het begin van de 18de eeuw verlaten hebben, en hunne troepen naar de Kaap de goede Hoop hebben gezonden.

In 1715 is hetzelve door de Franschen in bezit genomen door den kapitein Dufresne van het schip *Chasseur*. Bourbon was reeds in het bezit der Franschen sedert 1664.

De voornaamste van de Fransche gouverneurs van Mauritius is geweest Mahé de Labourdonnais, in 1734 tot 1746, aan wien dit eiland zijne voornaamste inrigtingen te danken heeft, doch die van zijnen vorst niets dan ondank heeft ondervonden, want in Frankrijk teruggekomen heeft hij drie jaren in de Bastille gezeten, waaruit hij ontslagen, drie jaren later van smart en gekrenkte gezondheid, overleden is.— De nagedachtenis van dezen landvoogd wordt steeds in groote eere gehouden, zoo wel op Mauritius, als op het zuider eiland Réunion, waarvan hij ook gelijktijdig gouverneur is geweest. Men heeft aldaar zijn standbeeld opgerigt, dat den 15 Augustus jl. de feestdag van Napoleon, is onthuld, terwijl men ook het voornemen heeft, om op Mauritius een gelijk standbeeld opterigten, en daarvoor de inteekenings lijsten geopend zijn. Den 3 December 1810 is dit eiland onder den gouverneur Decaen bij capitulatie aan de Engelschen overgegaan, en het bestuur daarover als gouverneur aan M. R. F. Farguhar overgegeven. Bourbon was reeds door de Engelschen genomen en dezen daarover ook als gouverneur gesteld, zoodat hij gouverneur van beide eilanden was.

Vroeger heerschte alhier de slavernij, welke echter met den 1 Februarij 1835 geheel is afgeschaft.

Mauritius heeft geene inheemsche bevolking gehad, maar was een eiland zonder eenig menschelijk wezen toen hetzelve genomen is, zoodat van de kusten van Afrika, van Madagascar, en van Vast-Indië hetzelve langzamerhand is bevolkt geworden. De tegenwoordige bevolking van dit eiland wordt geschat op plus minus 200,000 zielen, de militairen daaronder begrepen.

Volgens eene opname of volkstelling in 1851 gedaan bedroeg dezelve 183,506 zielen, verdeeld als volgt:

Europeanen en Creolen.	54497.
Militairen met derzelver vrouwen.	1524.
Zeelieden van de handel marine.	1159.
Gewezen slaven (apprentis.) en derzelver kinderen.	48330.
Indianen en kinderen.	77996.
Te zamen.	183,306.

Deze bevolking is verspreid over de volgende districten, waar de suikerkultuur als middel van bestaan, niet alleen, maar ook als de bron van groote rijkdom moet worden beschouwd.

Districten. —	Port Louis.	49909	zielen
„	Zuid Pamplemousse.	20381	„
„	Noord Idem	11655	„
„	Rivière du Rempart.	16030	„
„	Flacq.	24184	„
„	Grand port.	19082	„
„	Savane.	9874	„
„	Rivière noire.	10091	„
„	Plaines Wilhelms.	13883	„
„	Mokka.	5725	„
	Te zamen	180,823	

Man had in die districten in 1852 gezamentlijk 227 suikerfabrieken, die door stoom werken, als:

In de disricten Pamplemousse.	48
Het district Rivière du Rempart.	40
Flacq.	37
Grand Port.	31
Savane.	23
Rivière noire.	19
Plaines Wilhelms.	23
Mokka.	6
	227

Welk getal in 1855 was toegenomen tot 238.

De landmaat voor de meting der velden is de arpent carré van 200 voeten. Men heeft als onderdeel van de arpent de perche of roede van 20 voeten.

De arpent geeft gemiddeld 6000 ponden suiker van de eerste coupe.— De tweede en derde coupe bedraagt niet zoo veel.

De rietsoorten zijn genaamd. Guinghan, Bilonguet, Diard Blanches en Pinang; de tweede en derde rietsoort geeft de meeste suiker.

De steenachtige gronden zijn de beste.— Waar water is, wordt met guano bemest, als de grond schraal is.— Men laat de grond gewoonlijk 3 à 4 jaren braak liggen.— De afstand in het planten is 5 voeten in gaten van 2 voeten vierkant.

De uitvoer van suiker was als volgt:

In 1812	969,264	Ponden.
1813	549,465	„
1814	1,034,294	„
1815	2,504,957	„
1816	8,296,352	„
1817	6,583,457	„
1818	7,088,930	„
1819	5,678,888	„
1820	15,524,755	„
1821	20,410,053	„
1822	23,403,644	„
1823	27,400,887	„
1824	24,334,553	„
1825	21,739,766	„
1826	42,489,416	„
1827	40,619,254	„
1828	48,350,101	„
1829	58,431,538	„
1830	67,926,692	„
1831	70,230,676	„
1832	73,594,778	„
1833	67,482,800	„
1834	71,143,851	„
1835	64,876,825	„
1836	64,333,513	„
1837	68,275,065	„
1838	72,002,226	„
1839	68,572,079	„
1840	77,174,253	„
1841	85,197,837	„
1842	50,660.499	„
1843	59,545,885	„
1844	78,165,105	„
1845	101,168,163	„
1846	133,410,203	„
1847	122,827,288	„
1848	106,330,598	„
1849	120,523,495	„
1850	117,086,406	„
1851	137,375,179	„
1852	161,798,729	„
1853	202,522,808	„
1854	197,399,728	„
1855	230,084,166	„

waarvan naar

Engeland	178,176,094	Pd.
Frankrijk	16,867,241	„
de Kaap	5,816,356	„
Australie	28,885,626	„
andere plaatsen	338,849	„
	230,084166.	

De uitvoer van suiker van elke coupe (oogst) begint tegen de helft of tegen het einde van Augustus. Men begint gewoonlijk het riet te snijden tegen de helft of tegen het einde van de maand Julij.

De inkomsten van Mauritius waren in 1852: P. St. 811,854 en bestonden voornamelijk als volgt:

1	Douanen (Ink. en uitgaande regten)	P. St.	91,940
2	Havenregten	„	18,208
3	Verkoop en verhuur van gronden.	„	1508.
4	Registratie en hypotheek	„	17638.
5	Patent regt	„	106,121.
6	Zegel	„	8,502.
7	Taxes	.	39,278.
8	Portugezen	„	3048.
9	Boeten en confiscatien	„	5930.
10	Verkoop van Gouvernement voorw.		1952.

De invoeren of de waarde daarvan bedroegen in 1852:

	schepen		*ton*		
met	62	metende	27642	van Groot Brittanje	P. St. 331806.
„	261	„	99578	„ de Br. koloniën	„ 532490.
„	9	„	3244	„ „ Vereenigde Staten	„ 13650.
„	150	„	36442	„ andere vreemde „	„ 174305.
	482	„	166906	„	P. St. 1,052351.

De uitvoeren of de waarde daarvan waren in 1852:

	schepen		*ton*		
met	138	metende	49050	van Groot Brittanje	P.St. 896,654
„	197	„	80454	„ de Br. Koloniën	„ 178,076
„	148	„	38005	„ „Vereenigde Staten	„ 25,816
	483	„	167,509.		P. St. 1,100546

De uitgaven van het gouvernement van Mauritius waren in 1852 als volgt:

1	Gouverneur.	P. St. 6737
2	Secretaris van den raad	„ 849
3	Koloniale Secretaris	„ 4675
4	Tresorier	„ 2512
5	Auditeur	„ 2911
6	Inspecteur generaal.	„ 4891
7	Botanischen tuin	„ 741
8	Météorologisch observatorium.	„ 540
9	Civiele Commissaris	„ 694
10	Douanen	„ 6430
11	Havenmeester	„ 15527
12	Collecteur der binnenl. inkomsten.	„ 10754
13	Ontvanger der Registratie	„ 3600
14	Posterij	„ 2081
15	Justitie	„ 30752
16	Geestelijkheid	„ 5732
17	Onderwijs	„ 10840
18	Geneeskundige dienst	„ 8424
19	Policie en gevangenissen	„ 25155
20	Civile pakhuizen.	„ 2373
21	Seychelles	„ 3684
22	Emigratie.	„ 82081
23	Agent in London.	„ 242
24	Pensioenen allocatien en gratificatien.	„ 11691
25	Werken en gebouwen.	„ 7913
26	Wegen, Straten en bruggen.	„ 10172
27	Diverse	„ 2925
28	Interessen	„ 4380
29	Contributië voor de Militaire uitgaven.	„ 5000
30	Koloniale betalingen, Allocaties.	„ 12241
31	Drawbacks en restitutie van regten.	„ 1522
		P. St. 283,053

De voornaamste vruchten van Mauritius zijn:

De advocaat, de banaan, de bergamat, de carambole, de acajounoot, de citroen, de brasilische kers, de kokosnoot, de dadel, de vijg, druiven, goijava, de bibas, de china's of oranje appel, de meloen, de letchie, de manga, de framboos, de moerbezie, de otaheiteappel (Fruit de Cijtère) de papaja, de siriekaja, de perzik, de ananas, de zuurzak, de pampelmousse, aardbezien, tamarinde.

De voornaamste groenten zijn: aspergies (sperris). doperwten, groene erwten, boonen, artichokken, kool, knolkool, bloemkool, wortelen, knollen, sellerij, bieten, komkommers, de broodvrucht, andijvie, spinazie, rapen, aardappelen, radijs, waterkers, knoflook. linzen, prei, salade, latuwe, pomme d'amour. uijen, kropsalade; chamgipnons, pinksternalen, ramenas, chicorie.

Het in wandeling zijnde geld bestaat in zilver en papier, ook goud geld (souverreinen). Het gouvernement houdt deszelfs boeken en rekeningen in ponden sterling In den handel is het decimale stelsel der piasters en derzelver honderddeelen in gebruik, als: 2 stuivers maken een honderdste, 20 stuivers of 10 honderdste maken één livre of frank, 100 honderdsten een piaster, welke gelijk staat met 4 shillings. De piaster is echter eene denkbeeldige munt, die niet meer bestaat, en die ook pièce (stuk) op Mauritius genoemd wordt. De farthing stelt de stuiver voor; de haloe penny het honderdste. 25 honderdste maken een schelling (shilling) of kwart piaster. — De shillings (12 pences) zijn met de halve en ¼ shillings (6 en 3 pences) in wandeling, met de roupie, welke twee shillings waardig is, zoodat twee roupies gelijk staan met 4 shillings of 1 piaster. Deze laatste muntspecie (de roupie) wordt echter door het gouvernement *alleen* tegen eene verminderde waarde aangenomen en wel voor 1 schelling en 10 d. of 54 honderdsten en 10 twaalfden van den b. v.

		piasters;	*centièmes*	
30 roupies	= L. 2,15,0 of	13	75	en o, douzièmes.
60 „	„ „ 5,10,0 „	27	50	„ „ „
120 „	„ „ 11,0,0 „	55	0	„ „ „

zoodat het Gouvernement hierop wint. In den handel zijn echter 2 roupies gelijk aan 4 schellingen of 1 roupie aan 2 schellingen. Men heeft ook verschillende koperen muntspeciën voor kleine betalingen of payementen. Wanneer men in den handel 5 piasters moet betalen, dan is een goudstuk, bij ons *f* 12 waardig, juist voldoende, makende 20 schellingen of in den handel 10 roupies. Daarentegen. zijn die 10 roupies bij het gouvernement alleen waardig, 18 shellings en 4 d. of 4 piasters 58 centièmes en 4 douzièmes, zoodat het gouvernement daarop wint 41 honderdsten en 8 twaalfden.

Het papierengeld, dat in omloop is van onderscheidene serien, stelt de roupie voor.

(*Wordt vervolgd.*)

INGEZONDEN STUKKEN.

Blijkens het voorkomende in de *Oostpost* van den 19den November 1857 nº. 93, zoude artikel 3 van het nieuw reglement voor het weduwen- en weezen-fonds van burgerlijke ambtenaren niet van toepassing zijn, op ambtenaren die vóór primo Januarij 1855 als zoodanig in dienst gesteld zijn.

Door het volgende, moet, naar mijn bescheiden gevoelen, die beschouwing, waarmede ik mij en voorzeker meer anderen sich overigens zeer goed vereenigen kunnen, vooreerst nog bevestigd worden, alvorens men daarop met *zekerheid* rekenen kan.

„Blijkens de § § 94 en 107 der 2de Nota van ampliatien en alteratien op het algemeene reglement van administratie der Landmagt „(Staats-blad 1841 nº. 37) moeten alle militaire ambtenaren, behalve „van het vast traetement ook voor *materieele voordeelen* contribue„ren, zoowel ten behoeve van het weduwen- en weezen-fonds, als „voor het Burgerlijk pensioen fonds; door de invoering van het thans „vigerend reglement voor het weduwen- en weezen-fonds, is gemelde „bepaling, voor zoo verre de contributie aan laatstgenoemd fonds betreft, ingetrokken, alzoo van en met 1: Januarij 1855.

„De weduwe van een der in 1855 overleden militaire ambtenaren „heeft, op grond hiervan, gerekwesteerd om de door haren echtgenoot „over de materieele voordeelen gedane bijdragen te mogen terug „erlangen, aangezien zij door die intrekking een minder pensioen „geniet; op dit verzoek is een afwijzend antwoord gevolgd;"

Uit het vorenstaande volgt dus, zoo als hierboven gezegd is, dat het nog niet met *zekerheid* kan aangenomen worden dat artikel 3 van het vigerend reglement voor het weduwen- en weezen-fonds van burgerlijke ambtenaren niet van toepassing is op ambtenaren die vóór 1855 aangesteld zijn; want even als men die weduwe, *op grond der in meermeld nieuw reglement gemaakte bepalingen* van een hooger pensioen *onttrekt*, tot welk doel haar overleden echtgenoot verpligt werd over de "*zoogenaamde materieele voordeelen*" te contribueren, en welke contributien zij, toen de verpligting daartoe ingetrokken werd, zelfs niet eens konde terug bekomen, *evenzoo* kan men welligt ook naar mijn bescheiden gevoelen. het hierboven aangehaald artikel 3 van het nieuw reglement toepassen op ambtenaren, die zelfs vóór het in werking brengen van hetzelve als zoodanig in dienst gesteld zijn; en dezelfde redenen waarom die weduwe een minder pensioen geniet, geldt hier ook waarom de ambtenaar het deelgenootschap aan het fonds verliest, wanneer hij 's lands dienst zonder pensioen, of onderstand vrijwillig verlaat, en beiden waarschijnlijk: "omdat het nieuw reglement *strekt ter vervanging van alle vroegere bepalingen daartoe betrekkelijk.*" (zie het besluit waarbij hetzelve gearcsteerd is *Javasche Courant* ddº. 30: December 1854 nº. 104.)

R. H. REYNEKE.

De Redactie, van hare zijde volgaarne willende medewerken tot het doel van den Inzender, om door de openbaarmaking zijner gedachten de aandacht van meer bekwame en kundige ambtenaren op het onderwerp, door hem behandeld te vestigen, opdat zij hetzelve in nadere overweging mogen nemen, vermeent echter, met opzigt tot het verband tusschen des Inzenders en harer eigene beschouwingen de opmerking niet te mogen achterwege laten, dat zij in haar door den Inzender bedoeld artikel alleenlijk gehandeld heeft over de *regten* der deelhebbers aan het Weduwen- en- Weezenfonds, en geenszins over de *Verpligtingen* van die deelhebbers, ten opzigte van welke laatste zij gaarne erkent dat door het thans in werking zijnde Reglement alle vroegere wetsbepalingen zijn vervallen, terwijl zij van meening blijft dat aan *éénmaal verkregen regten*, waaronder het door den Inzender aangehaalde voorbeeld toch wel wel nimmer zal kunnen worden gerangschikt, door geene latere wetsbepalingen afbreuk kan worden gedaan.

SCHEEPSBERIGTEN.

Aangekomen Schepen te Soerabaya.

Datum.		*Vlag.*	*Namen der Schepen.*	*Gezagvoerders.*	*Van*
Nov.	19	Nederl. Ind.	Fathool Barie.	Said Abd. bin Achm. Habessij.	Cheribon.
„	20	Nederlandsche	Louisa Maria.	P. Tjebbes.	Batavia.
„	—	„	Nederland.	F. Ruiter.	„
„	—	Nederl. Ind.	L'Espérance.	W. A. S. Valberg.	Banjermassing.
„	21	„ „	Tedok.	Wongso.	Balie Padang.

Vertrokken Schepen van Soerabaya.

Datum.		*Vlag.*	*Namen der Schepen.*	*Gezagvoerders.*	*Naar*
Nov.	19	Nederl. Ind.	Henriette.	H. J. E. Chevallier.	Mol. via Makass.
„	—	Nederlandsche	President Plate.	C. C. Hansen.	Nederland.
„	—	Z. M.	Tjipannas.	P. Boodt.	Banjermassing.
„	20	Nederlandsche	Willem de Zwijger.	W. L. van der Dries.	Ned. via Pasoer.
„	21	Nederl. Ind.	Stoomschip Soerabaya.	A. Guijot.	Batavia.

In lading liggende Schepen te Soerabaya.

Vlag	*Namen der Schepen*	*Gezagvoerders*	*Bestemming*	*Agenten*
Nederlandsche	Generaal de Steurs.	F. Fokkens.	Nederland.	Fraser Eaton & Co.
Zweedsche	Equator.	A. Asander.	Zweden.	„ „ „ „
Nederlandsche	Henricus Gerardus.	K. Lutjes.	Nederland.	„ „ „ „
„	Nederland.	T. Ruiter.	„	„ „ „ „
Nederl. Ind.	Henriette.	Chevallier.	Onbepaald.	Schimmelpenninck & Co.
Nederlandsche	Jacqueline en Elise.	B. Sikkens.	Nederland.	„ „ „
„	Baltimore.	G. H. Brakke.	„	„ „ „
„	Princes Amalia.	W. Groeneveld.	„	„ „ „
„	Louise Maria.	Tjebbes.	„	„ „ „
Amerikaansche	Yankee Ranger.	Stokmann.	In reparatie.	Mathieu & Co.
Nederlandsche	Senior.	K. L. Swart.	Nederland.	Van Eck & Co.
„	Aldebaran.	B. G. Meijboom.	„	McMillan Marten & Co.

Aangekomen Passagiers

Met de Ned. Ind. brik *L' Esperance*, Z. M. troepen.

Schepen liggende ter reede.

Z. M. wachtschip Batavia; het stoomschip Suriname, de schoenerbrik Saparoea; de stoomschepen Samarang, Admiraal van Kinsbergen en Madura; de Gouv. stoomsleper Kapitein van Os; de schepen Yankee Ranger, Alfulck, Equator, Arij Scheffer, en Louisa Maria; de barken Fataj Maän, Saijan Maskoor, Goansien, Generaal de Steurs Henricus Gerardus, Senior, Stad Zierikzee, Fathul Kair, Ting Taij, Machmoedie, Aldebaran, Baltimore, Carin, Cecilia, Fathol Barie en Nederland; de brikken Jacqueline en Elise, Princes Amelia, Salim, Grude en L. Esperance; de schoeners Virgo, Egmond, Kiem Ingsoen, Hoseeng, Pinang, Ataif en Hing Thaij en de kotter Riengit.

SUMANAP.

Aangekomen.

9 Nov. De Nederl. Ind. schoener *Tjilatjap*, gezagv. Katjoong; van een verloren reis naar Tjilatjap.

Vertrokken.

9 Nov. De Nederl. Ind. schoener *Siedamar*, gezagv. Pa Dorasa; naar Balie.

Schepen liggende ter reede.

De schoeners Maria, Sumanap, Sophia, Mansoer, en Tjilatjap.

Aan- en Uitvoer te Soerabaya van den 20sten tot en met den 21sten November 1857.

AANVOER.

Van Banjarmassing per de Ned. Ind. brik *L. Esperance*, gezagv. W. A. S. Valberg; agent Gezagvoerder.

1 vat gezouten vleesch, 8155 picols kadjang matten, 1594 planken, Order.

Van Batavia per het Nederl. schip *Nederland*, gezagv. A. Ruijter; agenten Fraser Eaton & Co.

487 1083/2000 tonnen ijs, Ruyl Cramer & Co; 21 douzijn blikken eetwaren, 6 kisten ijs, Gezagvoerder; 300 tonnen steen kolen, W. Cores de Vries.

UITVOER.

Naar Batavia per de Ned. Ind. stoomboot *Soerabaya*, gezagv. Guijot.

2 vaten vleesch, W. Cores de Vries.

Naar Macasser en Moluccos per het Ned. schip *Henriette*, gezagv. Chevallier.

5 kisten pajoongs, 7 kisten ijzerwerken, Kruer von Oven; & Co; 30 vaten bier, 25 kisten cognac, 30 kisten kaas, 216 kelders en vaten arak, 50 kisten roode wijn, 38 kelders genever, 7 korven aardewerk, 9 balen lijnwaden, 20 manden seltzerwater, 12 manden champagne, 4 manden gezouten groentens, 10 kisten madera, 10 kisten cherrij, 1 kist gem. kleederen, 6 kisten chitzen, 100 picols aardappelen, 9 88/100 picols suiker, Schimmelpenninck & Co; 50 picols groene katjang, 75 picols dendeng, de Quaij; 1 kist harmonica's, 50 vaten bier, van Leeuwen & Co; 2 kisten manila sigaren, Ruyl Cramer & Co; 4 ankers, Adam & Co; 100 kelders genever, 2 2/3 pijpen bier, Gebr. van Delden 75 kelders genever, 40 vaten meel, McMillan Marten & Co; 4 kisten blikwerk, Gebr. van Delden; 4 kisten lijnwaden van Leeuwen & Co; 2 kisten gedrukt katoen, McMillan Marten & Co; 750 picols rijst, 10 kisten thee, 10 vaatjes verf, 24 kisten inhd. lijnwaden en kleinigheden, diverse Arabieren.

Naar Nederland per het Ned. schip *President Plate*, gezagv. C. C. Hansen.

90 picols rotting, 9452 91/100 picols suiker, N. H. M.

Naar Nederland via Pasoeroean per het Nederl. schip *Willem de Zwijger*.

5001 10/100 picols suiker, 150 picols rotting, N. H. M.

Marktprijzen.

Suiker Nº. 16 per picol. *f* 18½ —
Koffij per picol Nominaal.
Rijst (carga) per koijang *f* 135 à *f* 145.—
Id. (witte) „ „ *f* 155 à *f* 175.—
Koehuiden per 100 st. *f* 400 à *f* 600.—
Arak per legger *f* 100.—
Olie (Klapper) *f* 21.—
Olie (Katjang)
Kadjang Matten.
Rotting *f* 8 à 9.—
Wisselkoers 107 %.